

Изм. № 612/26.04.2022

До **акад. Николай Денков**
Министър на образованието и науката

До **г-жа Мария Гайдарова**
Заместник-министър на образованието и науката

До **г-жа Нели Ненчева**
Главен експерт, Дирекция „Политики за стратегическо развитие, квалификация и кариерно развитие“

Относно: Становище на Фондация “Заедно в час” по проекта на Национална програма „Система за национално стандартизирано външно оценяване“

Уважаеми акад. Денков,
Уважаема г-жо Гайдарова,
Уважаема г-жо Ненчева,

националното стандартизирано външно оценяване е ключов инструмент за повишаване на качеството на образованието в редица държави по света. В образователните системи, в които учениците показват високи постижения, резултатите от независимите външни оценявания служат като база за детайлен анализ на силните и слабите страни на училищната система в съответната държава и за аргументирани предложения за подобрения. Качествено проведените външни оценявания показват обективна картина на образованието и са инструмент не за формиране на класации на училища, а за дълбочинни изследвания на предизвикателствата в сферата на образованието и възможните им решения. На основата на тези оценявания се разработват и прилагат дългосрочни национални политики с цел повишаване на постиженията на учениците и подобряване на средата на работа на учители и директори.

Провежданите в България национални външни оценявания все още не изпълняват тези цели. В най-добрия случай те служат най-много за информираност на учениците и родителите при кандидатстване за училище. Основната цел на външното оценяване обаче - да даде картина на образованието в България, както и основа за бъдещи политики за подобряване на качеството на преподаването и ученето, не е постигната. В допълнение, системата за национално външно оценяване в България отдавна се нуждае от сериозно актуализиране, така че да измерва тези знания и умения, от които учениците се нуждаят, за да са успешни в XXI век. Обществени и експертни разговори през последните години дават ясни очаквания за подобряване на качеството на въпросите във външните оценявания и тяхното оценяване.

Националната програма „Система за национално стандартизирано външно оценяване“ не предлага мерки в посока подобряване на системата на националното външно оценяване. Заложени са единствено административни дейности по организирането на външното оценяване и няма ясен знак, че Министерството на образованието и науката предвижда промяна и развиване на системата, така че да отговори на нуждите на заинтересованите страни в сферата на образованието. Предвидените в дейност “Информационно осигуряване” “анализ и обсъждане на резултатите от НВО и от ДЗИ” не са конкретизирани и не дават яснота за това как ще бъде изготвен, разпространен и използван този анализ на резултатите.

С цел подобряване на системата на националното външно оценяване и реално използване на резултатите от него за повишаване на качеството на образованието в България настояваме за включване в националната програма на следните елементи:

- детайлно описание на съдържанието на предвидения анализ на резултатите от НВО и ДЗИ;
- яснота колко средства ще бъдат отделени за разработването на анализа на резултатите от НВО и ДЗИ и кой ще го подготви (звено на МОН или външен изпълнител);
- детайлен план за публичното представяне на анализа на резултатите от НВО и ДЗИ.

Настояваме също така за ясен ангажимент от страна на Министерството на образованието и науката за започване на прозрачен експертен разговор с участието на всички заинтересовани страни в сферата на образованието за **промяна на системата на националното външно оценяване**. В свои препоръки към България Организацията за икономическо сътрудничество и развитие препоръча да се публикува пътна карта за необходими промени в системата на НВО и ДЗИ, за да се синхронизира със световния опит, както и да се инвестира в изграждането на звено или институция, която професионално изработва инструменти за оценка и поддържа банка с въпроси.

Включването в този разговор на представители на гражданския сектор, които имат дългогодишен опит и експертност в работата на терен с ученици и учители, както и на анализатори и изследователи в сферата на училищното образование, би подпомогнало сериозно процеса по реформиране на системата на външното оценяване.

Оставаме на разположение за последващи разговори. Ще очакваме да се свържете с нас при нужда от допълнителна информация във връзка с направените предложения.

С уважение: Траян Траянов
Изпълнителен директор
Фондация “Заедно в час”